

**Magyar irodalomtörténeti előadások egyetemeinken
az 1933—34. tanév első felében.**

A) A budapesti kir. magyar Pázmány Péter-Tudományegyetemen:

I. félév. *Császár Elemér* r. t.: Zrínyi és Gyöngyösi. Heti 2 óra. — *U. a.*: A XIX. század lírája. Heti 2 óra. — *U. a.*: A költészet elmélete. Heti 2 óra. — *Horváth János*: Humanizmus és reformáció. Heti 3 óra. — *U. a.*: A XIX. század. Heti 2 óra. — *Szinnyei Ferenc* rk. t.: Kisfaludy Károly. Heti 2 óra. — *Kékly Lajos* c. rk. t.: A magyar költészet a XIX. században. Heti 2 óra. — *Zlinszky Aladár* c. rk. t.: Poetika. Heti 2 óra. — *U. a.*: Arany: Buda halála. Heti 1 óra. — *György Lajos* m.-t.: Vándortárgyak a magyar irodalomban. Heti 2 óra. — *Gulyás Pál* c. rk. t.: Sámbooky János könyvtára. Heti 1 óra.

B) A szegedi Ferencz József-Tudományegyetemen:

Sik Sándor r. t.: Petőfi és kora. Heti 3 óra. — *U. a.*: A régi magyar líra. Heti 2 óra. — *U. a.*: Bevezetés az irodalomtörténetbe. Heti 1 óra. — *U. a.*: Irodalomtörténeti gyakorlatok. Heti 1 óra. — *Solymossy Sándor* r. t.: A magyar népdal. Heti 2 óra. — *U. a.*: A népmese, mint folklóre műfaj. Heti 3 óra. — *U. a.*: Népi eredetű epikumok tárgyalása. Heti 2 óra.

C) A debreceni m. kir. Tisza István-Tudományegyetemen:

I. félév. *Pap Károly* r. t.: A nemzetietlen kor irodalma. 1711—1772. Heti 3 óra. — *U. a.*: Drámai irodalmunk a XIX. században. Heti 2 óra. — *Zsigmond Ferenc* c. rk. t.: A magyar regény gyermekkorra. Heti 2 óra. — *Gulyás József* m.-t.: Kazinczy Ferenc. Heti 2 óra. — *Nyireő István* m.-t.: Bevezetés a könyvtártudományba. I. ókori könyvtörténet. Heti 3 óra. — *Rugonfalvi Kiss István* r. t.: Bél Mátyás műveinek olvasása és kommentálása. Heti 2 óra. — *Wallisch Oszkár* lektor: Magyar vonatkozású német drámai művek olvasása. Heti 2 óra.

D) A pécsi m. kir. Erzsébet-Tudományegyetemen:

I. félév. *Tolnai Vilmos* r. t.: Magyar romantika. Heti 3 óra. — *U. a.*: A XIX. század végének költészete. Heti 1 óra. — *U. a.*: Magyar filológia. Heti 1 óra. — *Vargha Damján* r. t.: Kódexeink műfajsajátságai. Heti 3 óra. — *U. a.*: Hitvitázó irodalom. Heti 1 óra. — *U. a.*: Kódexeink Mária-síralmai. Heti 1 óra. — *Gálos Rezső* m.-t.: Bessenyei és társai. Heti 2 óra. — *Holub József* r. t.: A magyar történetírás története. Heti 1 óra.

Hírek az irodalomtörténetírás köréből. Kutatóink kitaró buzgalmának s szaktudományunk újabb lendületének örvendetes jelei azok a hírek, melyek több összefoglaló jellegű, részben már sajtó alatt levő magyar irodalomtörténeti mű közzétételét ígérik. Elsőnek említhető közülök *Pintér Jenő* hét

kötetbe tervezett nagy munkájának *hatodik kötete*, mely a XIX. század második harmadának szellemi életét tárgyalja s mint a Magyar Irodalomtörténeti Társaság kiadványa, az idei karácsonyi könyvpiac egyik legfigyelemreméltóbb újdonsága. (Ugy hírlik, hogy kéziratban a hatalmas mű befejező kötete is készen van.) Megjelent *Farkas Gyula* magyar irodalomtörténete is, melynek külön érdekessége, hogy az idetartozó anyag teljes áttekintését az újabb irodalomszemlélet elveit követő feldolgozásban egy kötetbe összefoglalva nyújtja. Az Erdélyi Helikon 7. száma közli, hogy az erdélyi magyar írók marosvécei, augusztusi összejövetelén mint vendég részt vett *Szerb Antal* is, aki a múlt évben a magyar irodalomtörténet megírására kitűzött százezer leies pályázat első részét megnyerte és megbízást kapott az egész mű megírására. E munkájából a találkozó alkalmával részleteket mutatott be. További erdélyi híradás szerint *Jancsó Elemér* tanár (Cluj, Calea Mitor, No. 16) előfizetést hirdet „Az erdélyi magyar irodalom története 1914-től 1933-ig” című művére. E munka lexikonalakú, képekkel és bibliográfiával bővített díszkiadásának ára 600 lei (= 20 P) lesz, a bibliográfia és képek nélküli kiadás előfizetési ára 380 lei. A fentebbiek kiegészítéséül említjük meg azt a szakkörökben gyakran felhangzó óhajt, mely szerint kívánatos volna, ha *Horváth János* is mielőbb közzétenné *A magyar irodalmi műveltség kezdetei* című eredeti megállapításokban gazdag, összefoglaló művének folytatólagos köteteit.

Irodalomtörténet a budapesti Studióban.

A rádió népművelési munkájának tervszerűségét mutatja, hogy nemcsak az élő irodalom ismertetésére van gondja, hanem a történeti szemlélet ápolását sem hagyja figyelmen kívül. Balázs Sándor, Császár Elemér, Hankiss János, Szász Károly, Vajthó László és mások ilyenmű, régebbi előadásai után az elmúlt nyáron Kéky Lajossal tartatott kegyeletes felolvasást *Sajó Sándorról*, nem sokkal később (szeptember 12-én) pedig Szinnye Ferenc emlékezett meg „*Az öreg Arany*”-ról. Az irodalmi hagyomány ébrentartását célozza a műsorban az a kísérlete is, hogy időnkint egy-egy továbbélésre érdemes művet hangjátékká alakított formában közvetít. Az ilyen bemutatókat nem mindig kíséri ugyan az arra illetékesek egyhangú helyeslése, ez azonban nem változtat azon a tényen, hogy ilyen módon utat találnak a nagyközönséghez oly alkotások és nevek is, melyeknek történeti jelentősége eddig csupán kisebb körben volt ismeretes. E szempontból érdemelnek említést a budapesti Stúdió nyárvégi előadásai közül: a „*Piros pohár, zöld pohár*”. Boldog békebeli történet előjátékkal, három képből. Baksay Sándor „*Jáhel*” című elbeszélése nyomán írta Lestyán Sándor (előadták: 1933 szeptember 8 án), továbbá Mohácsi Jenőtől az „*Eszterházy vígasságok*” című hangjáték, mely Bossenyei Györgyről és testvértársairól szól (előadták: 1933 szeptember 30 án). Szeptember 20 án „*Ami az irodalomtörténetből kimaradt*” címen Alszevgy Zsolt tartott érdekes előadást, szeptember 22 én pedig Voinovich Géza méltatta *A jubiláló Herceg Ferenc* érdemeit. Végül megemlítést érdemel, hogy október 5-én „*Az ember tragédiája*” színpadra vitelének ötvenéves jubileuma alkalmából Bisztray Gyula Madáchról tartott előadást, utána pedig a nagy költő főművének néhány jelenetét is közvetítette a rádió. A. B.

Magyar írók álnevei. E címen 1933 augusztus 27-én a budapesti Stúdió igen érdekes rádióelőadást közvetített. *Moravék Endre* az idetartozó

nagy, eddig azonban nem sok figyelemre méltatott anyagot ügyesen csoportosítva, vázlatos, de elég valószínű magyarázatát adta az írói álnév használatának s az alkalmisághoz idomuló tapintattal mutatott rá a pszeudonimok és a mögöttük rejlő személyiségek kapcsolatára. Főforrásaiul az előadó *Gyulai Agost és Székely Dávid* gyűjtését említette, bár ezek mellett bizonyára saját kutatásainak is jelentős szerepe jutott. Mindenesetre örvendetes, hogy ez az irodalomtörténet szempontjából fontos kérdés a nagy nyilvánosság előtt is szóba került, mert időszerűvé teszi annak állandó ébrentartását. Ez a körülmény indokolja annak megemlítését, hogy a további kutatás e fontos segédkönyvét, a *Magyar irodalmi álnevek lexikonát*, a mult és jelen anyagát lehető teljességig felölelő (két kötetnyi) gyűjtés kéziratá alakjában *Gulyás Pál* — Szinyei Magyar írók jának folytatólagos köteteivel együtt — már elkészítette, s évtizedes munkájának közzétételét csupán a sajnálatos gazdasági viszonyok akadályozzák. Kívánatos volna, ha tudományos társulataink és irodalmi intézeteink együttes erővel módját ejtenék mindkét, a kutatókra nézve nélkülözhetlen mű kiadásának.

V. M.

Sajó Sándor emléke. 1933 október 7-én emléktáblával jelölték meg a Budapest I, Csörsz-utca 1. sz. házat, melyben a jeles költő utoljára lakott. Az emlékbeszédet Kéky Lajos mondta. A szép ünnepen Társaságunk képviselőjében Pintér Jenő, a M. I. T. elnöke, Viszota Gyula és Zlinszky Aladár alelnökök jelentek meg.

Helyreigazítás. Az *Irodalomtörténet* folyóirat ezévi 143—47. oldalain *Gulyás Pál* „Az irodalom kitagadottjai“ címmen cikket ír, amelyben a m. kir. postavezérigazgatóság által kibocsátott „A postai szállításból kitiltott vagy bíróilag lefoglalt sajtótermékek jegyzéke“ alapján az indexre helyezett művek között felsorolja többek között a következő két könyvet is:

1. *Supka Géza*: A nagy dráma. (Miskolc, 1925.)

2. *Istrati, Panait*: Más fény felé. I. Helytelen utakon. (Budapest, 1930.)

1. Közölnöm kell, hogy a debreceni kir. tvszék *rádtanácsa* B. 275/23/1925. szám alatt és a debreceni kir. ítélőtábla B. I. 3240/24/1925. szám alatt *jogerősen megszüntette* a „Nagy dráma“ című könyvem ellen az eljárást s egyben a könyvnek a vizsgálóbíró által elrendelt *lefoglalását megszüntette*.

2. Panait Istrati szóbanforgó kötetét én fordítottam. Ebben az ügyben a budapesti kir. büntető törvényszék B. XIV. 11.374/18/1931. szám alatt *végzést hozott*, amely szerint a bűnvádi eljárást *megszünteti*, mert a kir. ügyészség időközben a *rádat eljettte*.

Egyben közlöm azt is, hogy mihelyt a m. kir. postavezérigazgatóság idézett jegyzékének hiteles példánya a kezem között lesz, a szükséges törvényes lépéseket megteszem a jegyzék műveimre vonatkozó igaztalan adatainak helyesbítésére és az e jegyzék által nekem okozott károk megtérítésére. Kiténő tisztelettel *Supka Géza dr.*, a *Literatura* szerkesztője.

Elhunytak.

BALOGH PÁL hírlapíró, szül. Győrött 1854 aug. 14-én, megh. Budapestén 1933 aug. 25-én. Első tárcái 1875-ben jelentek meg a *Fővárosi Lapok*-ban és a *Nemzeti Hírlapban*, mely utóbbinak a következő évben belmunkatársra lett. 1879-ben belépett a *Pesti Hírlap* szerkesztőségébe s 1881-ben átment a *Budapesti Hírlaphoz*, amelynek politikai tudósítója és vezércikkírója s 1886--1888-ban h. szerkesztője volt. 1906-tól a *Pester Lloyd*-ba dolgozott. Khuen-Héderváry gr. kinevezte őt a miniszterelnökség sajtóirodájába, ahol még a Bethlen-kormány idejében is működött. Utolsó éveiben lefordította magyarra Goethe *Faustjának* mindkét részét, *Herman u. Dorothea* és *Reinecke Fuchs* c. époszait és számos kisebb költeményét. Munkái: *A népfajok Magyarországon*. Bp., 1902. — *Erdély fajnépei és a székely kérdés*. Kolozsvár, 1903. — *Fajnépségi viszonyaink az erdélyi részek körül 1890—1900. években*. U. o., 1904. — *A magyar faj uralma*. (M. Könyvtár 364. sz.) Bp., é. n. — *A legnagyobb magyarról*. (M. Könyvtár 404. sz.) U. o., é. n. — *Andrássy Gyula gr.* (M. Könyvtár, 465. sz.) U. o., é. n. — *I. Ferenc József emlékezete*. U. o. (1917.)

BARACS MARCEL dr., jur. ügyvéd, a budapesti ügyvédi kamara elnökhelyettese, szül. Budapestén 1865 máj. 5-én, megh. u. o. 1933 aug. 21-én. 1927—31-ben Budapest északi kerületének országgyűlési képviselője volt az egyesült balpárt lajstromával. Publicisztikai és jogirodalmi működést fejtett ki. Minket közelebről érdeklő művei a Deák Ferencről és Jókai Mórról tartott emlékbeszédek (1904 és 1927).

CSASZAR IMRE, a Nemzeti Színház örökös tagja, szül. Kaposvárt 1864-ben, megh. Budapestén 1933 szept. 18-án. Bonviván szerepeket játszott. Évtizedekig volt beteg. Munkái: *A művészetről*. Bp., 1894. — *A színész alkotása*. U. o., 1896. — *Élet és művészet*. U. o., 1896. — *Bűnös szerelem*. Dráma. U. o., 1900. — *A színjátszás művészete*. U. o., 1909. — *Fehér tiszta és más történetek*. U. o., 1910. — *A színjátszás elmélete*. U. o., 1911. — *Versek*. U. o., 1913. — *Az ezredesék. Regény*. U. o., 1915. — *Asszonyok, szerelmek*. U. o., 1930. — *Macskák. Regény*. U. o., 1932. 2 köt.

DEDEK CRESCENS LAJOS, kanonok, szül. Nyitrán 1862 jún. 19-én, megh. Esztergomban 1933 szept. 13-án. Egy ideig a budapesti egyetemi könyvtár tisztje volt. Minket érdeklő munkái: *A karthausiak Magyarországon*. Bp., 1889. (Akadémiai pályadíjat nyert munka.) — *Kolostorból kolstorba*. Útirajzok. U. o., 1898. — *Szent Gellért élete*. U. o., 1900. (Németül és olaszul is megjelent.) — *Szentelek élete*. U. o., 1902. — *Szent Istrán régrendelete*. Egyh. beszéd. U. o., 1904. — *Mária legendák*. Az ifjúság számára. U. o., 1905. (2. kiad. u. o., 1928.) — *Tu me sequere*. (Regény.) U. o., é. n.

DINGFELDER EDE dr., phil. középiskolai igazgató, szül. Székudvaron 1878-ban, megh. Budapestén 1933 aug. 14-én. — Munkája: *Legrégibb bibliánk nyelvről*. Bp., 1902.

DIVÉNYI GYULA, kegyesrendi áldozópap, ny. gimn. tanár, szül. Vácón 1872-ben, megh. Budapestén 1933 augusztusában. Munkája: *Kisfaludy Károly vígjátékai*. Bevezette és magyarázta. (Segédkönyvek a m. irod. oktatáshoz. 10.) Szeged, 1903.

GONDA BÉLA, ny. min. tan., szül. Szöllőskén (Zemplén vm.) 1851 dec. 28-án, megh. Budapestén 1933 aug. 6-án. 1871 óta nagy szakirodalmi munkás-

ságot fejtett ki a természettud. és műszaki irodalom terén. Minket is érdeklő munkája: *Vásárhelyi Pál élete és művei*. Bp., 1894.

KLÉH LÁSZLÓ dr., jur. ügyvéd, szül. Pesten 1853 dec. 4 én, megh. Budapesten 1933 októberében. A múlt század hetvenes és nyolcvanas éveiben számos anekdotája, tréfája jelent meg a *Bolond Istókban* és a *Borsszem Jankó*-ban. Álneve: Valaki.

KORODA PÁL (alsókubini) dr., sc. pol., a Petőfi-Társaság rendes tagja, szül. Kisendrédén (Bars vm.) 1858 márc. 6-án, megh. Budapesten 1933 augusztusában. 1876 óta írt költeményeket és cikkeket fővárosi és vidéki lapokba. Sajtó alá rendezte Reviczky Gyula költeményeit. Munkái: *A túlvilág komédiája*. Bp., 1876. — *Költői elbeszélések*. U. o., 1877. — *Alkibiadesz*. Trágédia. U. o., 1884. (Bemut. Nemz. Szính. 1895 XII. 20. 2. kiad. u. o., 1897.) — *A pörös jószág*. (Jó Könyvek, 24. sz.) U. o., 1884. — *A szép Sára története*. (Jó Könyvek, 40. sz.) U. o., 1886. — *Fehér virágok*. Fialat leányoknak való költemények. U. o., 1891. (Szerk. Baló Taszilóval.) — *Az ostrom*. Vigjáték. U. o., 1891. — *Líra. Költemények*. U. o., 1898. — *Wesselényi*. Tört. dráma. Hol? 1907. — *Mór királynő*. Bp. (1924.)

LIPTAY KÁROLY, hirlapíró, szül. Miskolcon, megh. Alagon 1933 aug. 26-án 62 éves korában. Iskoláit Szegeden elvégezvén, előbb a *Szegedi Híradó*, majd a *Magyarország* munkatársa lett. Utóbbinak színházi kritikusa volt s e minőségében ő tette lehetetlenné Beöthy László nemzeti színházi direktorságát. Utóbb a *Magyarországtól* Herczeg Ferenc *Ocskay Brigáderosa* mellett való állásfoglalása következtében meg kellett vállalnia. Ekkor Nagyváradon lett újságíró. Később ismét visszakerült a fővárosba. Sok népszerű dalszöveget írt. *Don Quijote* című operettjét a Budai Színkör mutatta be.

MARKÓ MIKLÓS hirlapíró, szül. Rozsnyón 1865-ben, megh. Budapesten 1933 augusztusában. Egy ideig a vaskereskedői pályán működött, majd 1890-ben fölesapott hirlapírónak. A *Vasárnapi Újságnak* 1894 óta állandó külmunkatársa volt. Sokat írt a *Rozsnyói Híradóba* és az *Ország-Világba* is. Munkái: *Cigányzenészek albuma*. Bp., 1896. — *Lavotta János halálának 100. évfordulójára*. Bp., 1920. — *A régi mulató Magyarország*. U. o. (1927.)

NYÁRY ALBERT (nyáregyházi) báró, a Magyar-Lengyel-Egyesület elnöke, szül. Füleken 1871 jún. 2-án, megh. Budapesten 1933 szeptemberében. Az archeológián, nép- és természetrajzon, ipartörténeten kívül a szépirodalmat is művelte. Ilyenmű munkái: *Női szívek*. Novellák. Bp., 1907. — *Familia liber Báró Nyáry de Nyáregyháza*. (Verses mű.) U. o., 1932.

RADITS MIHALY, ny. áll. el. isk. igazgató, megh. Beregszászon 1933 szeptemberében 72. évében. A *Bereg* című lap főszerkesztője volt.

RADVÁNYI LÁSZLÓ dr., kormánytanácsos, megh. Budapesten 1933 okt. 3-án 57. évében. Szerkesztette az *Üzlet* című szaklapot.

RÁTKAY LÁSZLÓ, ügyvéd, volt orsz. képviselő, a Petőfi-Társaság tiszt. tagja, szül. Gönyőn (Győr vm.) 1853 okt. 11-én, megh. Dombóváron 1933 okt. 8-án. Dunaföldváron ügyvédkedett, 1896—1911-ig a pinchehelyi kerületet képviselte a parlamentben, 1900-tól a függetl. párt hiv. lapjának, a *Budapest*-nek főmunkatársa volt. Népdalai közül a *Gyere haza Kossuth Lajos* kezdetű a legismertebb. Számos népszínművet írt, amelyeket a budapesti Népszínház mutatott be: *A toborzás* (1880); *Felhő Klári* (1886); *Bárony uram* (1887); *Pünkösd királyság* (1888); *Arvalányhaj* (1891); *Csillaghullás* (1893). Ezek közül

nyomtatásban is megjelent: *Felhő Klári* (Népszính. Műsora. 16. sz.) Bp., 1886. (2. kiad. u. o., 1895.) — *Arctalányhaj.* (Népszính. Műsora. 22. sz.) U. o., 1891. (3. kiad. u. o., é. n.)

SCHMIDT JÓZSEF dr., phil. ny. egyet. r. tanár, a M. Tud. Akadémia I. tagja, szül. Vácon 1868-ban, megh. Budapesten 1933 okt. 1-én. Eleinte latin és indogermán nyelvészettel, élete utolsó szakában irodalomtörténettel és műfordítással foglalkozott. E körbe vágó dolgozatai: *Buddha élete, tana, egyháza.* Bp., 1920. (Új kiad. Azsia világossága címen. Élet és Tudomány. 8. köt. u. o. [1925.]) — *Az óind epika.* (Éthika Ktár. 1.) U. o., 1921. — *A király és a bajadér.* Irta Kalidásza. Ford. (Monumenta literaria. II : 3.) Gyoma, 1922. — *Az ind filozófia.* (Szabad iskola. 9.) Bp., 1923. — *Pancsatantra azaz ötös könyv.* Ford. Gyoma, 1924. — *A szanszkrit irodalom története.* (Élet és Tudomány. 3.) Bp. (1924.) — *Agyagkocsika.* Ford. Gyoma, 1925. — *A nyomorultak.* Irta V. Hugo, III—IV. köt. Ford. (Halhatatlan Könyvek.) Bp. (1925.) — *Faber vagy az elveszett évek.* Ford. (A regény mesterei.) U. o., 1925. — *A kód országa.* Irta A. Conan Doyle. Ford. (A regény mesterei.) U. o., 1926. — *A színes fátyol.* Irta Somerset Maugham V. Ford. (A regény mesterei.) U. o., 1926. — *A pokol tornácában.* Irta Mereskovszky. Ford. (Halhatatlan könyvek.) U. o. (1926.) — *A sejk.* Irta Hull. Ford. (Színe java.) U. o., 1927. — *Jeremiás.* Irta H. Walpole. Ford. (A regény mesterei.) U. o., 1928. G. P.

Társasági ügyek.

Jegyzőkönyv.

a Magyar Irodalomtörténeti Társaság 1933 október 14-én tartott felolvasó üléséről.

Elnök: Pintér Jenő.

Tárgy: Brisits Frigyes felolvasása: *Az öreg Kazinczy és az ifjú Vörösmarty* címmel.

A Magyar Irodalomtörténeti Társaság 1933 október 14-én tartott választmányi ülése:

Elnök: Pintér Jenő.

Alszeghy Zsolt titkár bejelenti, hogy Társaságunk érdemes tagja: Binder Jenő elhunyt. Temetésén a Társaság nevében Baros Gyula vett részt. Ugyancsak a titkár jelenti, hogy Herczeg Ferenc születése 70. évfordulóján a Társaság jókívánatait Pintér Jenő tolmácsolta.

A választmány mindkét bejelentést egyhangúlag tudomásul vette.

Új könyvek.

Verses kötetek.

- Szász Menyhért: Húsból és vérből. Versek. Budapest, 1933. 72 l. Szöllősi-kiadás.
Lendvai István: Koszorú. 1912—1932. Versek. Első kötet. Budapest, 1933.
158 l. A költő kiadása.
Szigethy Lajos: Zuzmarás fenyőlombok. Budapest, 1933. 136 l. A szerző kiadása.

Színmű.

- Gyökössy Endre: Adám és Éva. Egyfelvonásos színjáték. Budapest, é. n. (1933).
32 l. Orion-kiadás.

Fordítás.

- Vergilius: Georgica. Szabó András fordítása prózában. Székelyudvarhely. 1932.
136 l.

Elbeszélő művek.

- Molnár Akos: Tizenkét lépés, Regény. Budapest, 1933. 272 l. Dante-kiadás.
Molnár Akos: Jólát. Hét novella. Budapest, é. n. 128 l. Pantheon-kiadás.
Herczeg Ferenc emlékezései. A Várhegy. Budapest, 1933. 264 l. Singer és Wolfner.
Kom'ós Aladár: Római kaland. Budapest, 1933. 152 l. Athenacum-kiadás.
Keleti Márton: Az utca emberei. Budapest, 1933. 117 l. Káldor-kiadás.
Kovách Ferenc: Tündérmuzsika. Mesék. Biczó András rajzaival. Budapest, é. n. (1933). 96 l. Fráter és társa kiadása.

Tudományos művek.

- Kőműves Géza: A nyelv lényege. Mátészalka, 1933. 17 l. (Különnyomat a mátészalkai áll. polg. fiú- és leányisk. 1932—33. évi Értesítőjéből.)
Török Pál: Az első lépés a világháború felé (az 1911-i marokkói válság története). Kecskemét, 1933. 59 l.
Turóczy-Trostler József: Magyar Cartesiánusok. Budapest, 1933. 52 l.
Lósy Schmidt Ede: Magyar vagy francia alkotás-e a szegedi közúti Tisza-híd? Budapest, 1933. 28 l. Stadium-r.-t.
Kastner Jenő: A Jókai-kódex és az obszerváns kódexirodalom. Budapest, 1933. 19 l. Egyetemi Nyomda. (Különnyomat az Egy. Phil. Közlöny 1932—33. évf.-ből.)
Raffay Sándor: A magyarhoni evangélikus liturgia történetéhez. H. és é. n. 81 l. + 10 lev. (Melléklet a Prot. Szemle 1933 augusztus—szeptemberi számához.)
Illyefalvi L. Lajos: A hatvanéves Budapest. Budapest, 1933. 386 l. Budapest székesfőváros Stat. Hivatalának kiadása.
Szendrey Zsigmond: A magyar népszokások osztályozása. Budapest, 1933. 10 l. (Különnyomat az Ethnographia—Népélet 1933. évf.-ből.)

- Szinnyei Ferenc: Novella- és regény-irodalmunk a Bach-korszakban. (10 l. Különnyomat a Bpesti Szemle 1933. évf.-ből.)
- Szinnyei Ferenc: Az öreg Arany. (6 l. Különnyomat a Napkelet 1933. évf.-ből.)
- Dénes Clariissa: A rajz kialakulása irodalmunkban. Budapest, 1933. 31 l. A szerző kiadása.
- Dombi Béla: A drámaírás kísérletei Magyarországon a XVI—XVII. században. Pécs, 1932. 196 l. A szerző kiadása.
- Tavaszy Sándor: A lét és valóság. Az existencializmus filozófiájának alapproblémái. Cluj-Kolozsvár, 1933. 36 l. (Erdélyi Tud. Füzetek. Szerk. György Lajos. 57. sz.)
- Szabó T. Attila: Adatok Nagyenyed XVI—XX. századi helyneveinek ismeretéhez. Cluj-Kolozsvár, 1933. 33 l. (Erdélyi Tud. Füzetek. Szerk. György Lajos. 58. sz.)
- Kecskés Pál: A bölcsélet története főbb vonásaiban. Budapest, 1933. 646 l.
- Tass A.: Bericht über die Tätigkeiten der Sternwarte zu Budapest für das Jahr 1932. Leipzig, 1933. 8 l. (Sonderabdruck aus: „Vierteljahrsschrift der Astronomischen Gesellschaft. 68. Jahrgang.)
- Vargha Damján: Költői szépségek Szent Imre ős-legendájában. Kódex-irodalmi tanulmány. Budapest, é. n. A Szent István-Akadémia kiadása. 31 l.
- Schwartz Elemér: Harc a nyugatmagyarországi német helységnevek körül. Budapest. Szent István-Akadémia kiadása, 1933. 15 l.
- Vincze Frigyes: Felső kereskedelmi iskoláink és Eötvös József báró reformtervei. Budapest, 1933. 19 l. (Különnyomat a budapesti Kereskedelmi Akadémia 1932—33. évi Értesítőjéből.)
- Vargha Damján: Megemlékezés dr. Klebelsberg Kuno grófról, mint a pécsi Erzsébet-Tudományegyetem tiszteletbeli doktoráról. Pécs, 1933. 20. (Különnyomat az Erzsébet-Tudományegyetem Acta universitatis 18. füzetéből.)
- Berzsenyi Dániel: A magyarországi mezei szorgalom némely akadályairól. Budapest, é. n. (1933). 60 l. Egyetemi Nyomda. (Magyar Irodalmi Ritkaságok. 23. sz. Szerk. Vajthó L.)
- Dongó Orbán: Régi magyar folyóiratok szemelvényekben. Budapest, é. n. (1933). 87 l. Egyetemi Nyomda. (Magyar Irodalmi Ritkaságok. 24. sz.)
- Riedl Frigyes: Madách. (Riedl arcképével.) Budapest, é. n. (1933). 128 l. Egyetemi Nyomda. (Magyar Irodalmi Ritkaságok. 26. sz.)
- Verecs Endre: Gr. Kemény József (1795—1855). Arcképpel. Cluj-Kolozsvár, 1933. 118 l. (Erdélyi Tudományos Füzetek. 55. sz.)
- Imre Lajos: A falunevelés irányelvei. Cluj-Kolozsvár, 1933. 31 l. Minerva-nyomda. (Erdélyi Tudományos Füzetek. 59. sz.)
- A kecskeméti Katona József-Kör Évkönyve 1913—32. évekről. Szerk. Hajnóczy Iván. Kecskemét, 1933. 90 l.
- Viszota Gyula: Czuczor Gergely kényszerű távozása Pestről. É. és h. n. (Budapest, 1933). 8 l. (Különnyomat.)
- Bíró János: Tolnai Lajos. Debrecen—Budapest, 1933. 99 l. Csáthy F. biz. (Magyar Irod. Dolgozatok a debreceni m. kir. Tisza István-Tudományegyetem magyar irodalomtört. szemináriumából. Szerk. Pap Károly.)
- Gombos Andor: A magyar népszínmű története. Budapest, 1933. 43 l. Kókai L. biz.
- Fazekas Jenő: Az egyszerű mondat fajai az északi osztják nyelvben. Debrecen,

1932. 44 l. A budapesti Studium biz. (A debreceni Tisza István Tud. Társ. I. oszt. kiadványai. V. köt. 3. sz.)
- Dercze Lajos: Arany János és Debrecen. Debrecen, 1933. 23 l. Dr. Bertók Lajos kiadása. (Ez az értekezés a debreceni kegyestanítórendi r. k. Cal. Szent József-reál gim. 1932—33. évi Értesítőben u. e szerzőtől megjelent dolgozat módosított kiadása.)
- Schnell János: A gyógypedagógiai és orvosi pszichológia a gyakorlati lelki egészségügy (Menthalhygiene) szolgálatában. Kalocsa, 1933. 33 l. (Különnyomat a Magyar Gyógypedagógia 1933. évf.-ből.)
- Böhm Dezső: A budapesti evangélikus közép fokú leányiskola — polgári, Veres Pálné-intézet, kollégium — ötvenéves története 1883—1933. Budapest, 1933. 40 l. Félév. ev. nyomda.
- Decsi József: Belnay György Alajos. Budapest, 1932. 30 l. Sárkány-nyomda.
- Szenes Adolf: A polgári iskola reformja és a tanárképzés. Budapest, 1933. 16 l.
- Sólyom Jenő: Luther és Magyarország. Budapest, 1933. 192 l. (A Luther-Társaság kiadványai. Új sor. XII.)
- Widder Salamon: A héber nyelvújítás. Budapest, 1933. 13 l. (Különnyomat az Imit. Évkönyvből.)
- Imre Sándor: Hagyomány és nevelés. Szeged, 1933. 22 l. Szeged városi nyomda r.-t.
- Decsi József: Belnay György Alajos. Budapest, 1932. 30 l. A szerző kiadása.
- Hack Alfréd: Boileau a magyar irodalomban. Pécs, 1933. 58 l. (A pécsi Erzsébet-Tudományegyetem Francia Intézetében készült dolgozat.)
- Mally Ferenc: Csokonai Dorottyája és Tassoni Secchia rapitája. A Gwalbertus-komédia forrása. Szeged, 1933. 6 l. (Különnyomat a szegedi áll. reál gimn. 1932—33. évi Értesítőjéből.)
- Fehér Jolán Antónia: Budapest székesfőváros temetőinek története. Budapest, 1933. 103 l. + 1 lev.
- Domokos Lászlóné: Nagy László jelentősége a pedagógiában. Budapest, 1932. 23 l. (Különnyomat.)
- Ludovicus Grosschmid: Transformatio formarum quadraticarum Weierstrassiana. Szeged, 1933. 105—136. (Különnyomat a M. kir. Ferenc József-Egyetem Tud. Közl.-ből.)
- Rudolf Kókai: Franz Liszt in seinen frühen Klavierwerken. Leipzig. F. Wagner. 1933. 140 l. + 3 lev.
- Szent István-könyvek: 111. sz. Lippay Lajos: A keleti egyházak. Budapest, 1934. 225 l. — 110. sz. Gálos László: A Szentlélekisten. Budapest, 1934. 234 l. — 112. sz. Zoltán Veremund: Szent Anzelm. Budapest, 1934. 149 l. — 114. sz. Polzovics Iván: A lateráni szerződés. Budapest, 1934. 210 l.
- Méhely Lajos: Suum cuique. Bethlen István grófnak válaszul. Budapest, 1933. 14 l. Held-nyomda.
- Pukánszky Béla: Patrióta és hazafi. Fejezet a magyarországi német irodalom történetéből. Budapest, 1933. 38 l. (Különnyomat a Budapesti Szemléből.)
- Németh László: Ortega és Pirandello. Két tanulmány. Debrecen, 1933. 64 l. Nagy Károly kiadása.

Egyéb kiadványok.

- Matzkó Gyula: Kísérletezettő fizikatanítás. Szeged, 1933. 280 l.
 Miklós Elemér: Az utazás művészete. Budapest, 1934. 164 l.
 Túrmezei László: A turániség és válfajai. Budapest, 1933. 48 l.
 Orel Géza: A szlőjd. A műhelynevelés térfoglalása az oktatásban. 1933. 82 l.
 Géza Orel—Hans Lörl: Erfolgreich Verkaufen. Wien—Leipzig, 1932. 216 l.
 Lendvai István: Róma tornyai alatt. Budapest, 1934. 202 l. Szent István-Társulat kiadása.

Felhívás az Akadémia Arany-ereklyemúzeuma ügyében.

A M. T. Akadémia elhatározta, hogy Arany János emlékének kegyeletes ápolása céljából a Széchenyi- és Vörösmarty-szobák mintájára külön helyiségben gyűjti egybe s teszi közzemlére a nagy költőtől származó vagy személyével kapcsolatos ereklyetárgyakat. Határozatában az a megfontolás vezette, hogy az így egybegyűjtött anyag megközelítő teljessége a tudomány érdekein kívül — egy nagy szellem hatáskörének szemléltetésével —, nemzetnevelő szempontból is szolgálatára lehet a magyar közműveltségnek.

Kéri ezért a nagy költő tisztelőit, hogy akik a M. T. Akadémia palotájában létesítendő gyűjteményt valamely birtokukban lévő emléktárggyal (kézirát, levél, magyar- és idegennyelvű nyomtatványok, alkalmi hírlappéldányok, könyvek, ritka kiadások, zeneművek, képek, érmeek, szobrok vagy ezek másolatai stb.) gyarapítani óhajtják, szíveskedjenek ezeket a M. T. Akadémia főtitkári hivatalának (Budapest, V, Akadémia-u. 2) eljuttatni.

Az Arany-szoba javára ily módon beérkező küldeményeket a M. T. Akadémia tagjaiból alakult bizottság az adományozók nevének feltüntetésével fogja számontartani és a gyűjtés eredményéről időközönként külön jelentésben fogja tájékoztatni a nyilvánosságot.

Inhalt der selbständigen Artikel. (Jahrgang 1933, Heft 1—8.)

Julius Baros: Ladislaus Négyesy. Ein Nekrolog. Begeisterung und lebhaftes Verantwortlichkeitsgefühl sind die Leitmotive in allen seinen Schriften. — Karl Szász: Erinnerung an Karl Vadnay. Gelegentlich der 100. Wiederkehr seines Geburtstages. Vadnay redigierte 1867—1893 die belletristische Tageszeitung Fővárosi Lapok (Hauptstädtische Blätter) und erwarb sich viel Verdienste um die ästhetische Erziehung des Publikums. — Emerich Waldapfel: Humanismus und Nationalliteratur. Der Humanismus ist der Schöpfer der ungarischen Schriftsprache und bis zu den 70-er Jahren des XVIII. Jahrhunderts die Grundlage der ungarischen weltlichen Literatur. — Josef Perényi: Die Dramen Georg Szemere's. Wir haben leider nur sechs Dramen von diesem Dichter, dessen schöpferisches Talent später vielleicht das echte ungarische Bauerdrama auf die Bühne hätte stellen können. — Karl Kardeván: Madách und

Luther. In der Tragödie des Menschen ist die Phalansterszene sozusagen als eine karrikaturmässige Stufe der gesellschaftlichen Entwicklung aufgefasst; die ursprünglichen idealen Züge des religiösen Kämpen Luther sind jedoch nicht verwischt. — Oscar Elek: Beiträge zur ungarischen Shakespeare-Literatur der Jahre 1794—1850. — Zoltán Hartyáni: Gertrud. Charakteranalyse der Königin in Katona's Bánk bán. — Georg Kristóf: Julius Reviczky's Anfänge. Die Jugendwerke des früh verstorbenen Lyrikers. — Alexander Nagy: Charakteristische Eigenschaften von Arany's Toldi: (volkstümlich, realistisch, einfach und zeitgemäss). — Karl Kardeván: Madách und Heine. In der Tragödie des Menschen werden die griechisch-römischen Nymphen über Heines Einfluss zu Hexen und der milde Genius des Todes zum Skelett, aber ohne religionsfeindliche Tendenz. — In den Kleineren Mitteilungen gibt Paul Gulyás ein Verzeichnis der Pressprodukte, die in den entrissenen Gebieten postalisch nicht befördert oder gerichtlich beanstandet werden. — Oscar Elek rezensiert das Werk Paul van Tieghem's: La Littérature comparée. — Zsolt Alszeghy schreibt über eine poetische und eine prosaische Höllenfahrt aus dem XVII. Jahrhundert, die aber auf eine gemeinschaftliche Quelle zurückgehen. — Alexander Fest beschäftigt sich mit Michael Eötvös, dem Londoner ungarischen Bekannten Grillparzers. — Es folgen noch Rezensionen von ungarischen literarhistorischen Neuerscheinungen, ein Verzeichnis der Artikel gleichen Inhalts in den periodischen Zeitschriften, sowie Berichte über die Arbeiten der Ungarischen Literarhistorischen Gesellschaft.